

Skálkurinn

Um arkitektúr og design



Við Hans Dávid Dam
og Hannís Egholm

Kostnaðurinn helt ekki

Kostnaðurinn helt ekki, ella bygningurinn bleiv 30, 50 ella 100% dýrari enn ætlað, er ekki óhoyrt hjá okkum, men hvussu ber tað til, og hvussu bota vit um støðuna?

Hóast upprunaliga ætlan okkara var at gera litið burtur úr kostnaðinum, men leggja dent á útsjón og funktión, so hætta vit okkum út í eina meira generella viðgerð av málinum.

Vit hava sett 3 monnum, einum projekterandi, einum meistara og einum byggiharra, ið dagliga starvast innan byggivirksemið, nakrar spurningar.



Albert Isfeld,
arkitektúr
(projekterandi)

Er tað byggiharrin, sum fylgir ov illa við, og ikki veit nóg greitt hvat hann vil?

— Í flestu forúm kann svarast ja til spurningin, mangan er tað so at byggiharrin ikki er nóg professionellur, tað knipir hjá honum við yvirlitinum yvir uppgávuna, hann kemur við nýggjum ynskjunum langt inni í byggitið. Hetta viðførir projektbrotingar, sum altið kosta, tekningar og útrokningar skulu gerast av nýggjum, allir partar fáa fráboðan, og ofta skulu handverkararnir gera broytingar í arbeiði, sum júst er lokið, so seinni ynskini koma, dýrari verða tey.

Eru tað teir projekterandi (arkitektar og verkfrøðingar), sum eru ábyrgdarleysir?

— Gaman í, at tað í byrjanini av projektinum mangan eru brúkt optimistisk tøl, men hevur tað helst verið fyrri at fáa skump á. Seinni trupulleikin av hesum er aloftast broytingar og seinkingar. Órimulig krøv stillað av byggiharrinum, eiga teir projekterandi at duga at siga nei til, ella at greina út hvat tey koma at kosta.

Er tann feroyski byggidnaðurin nóg effektivur?

— Allar tíðarætlánir gliða og byggifundarfrágreiðingarnar verða ikki tiknar í álvara. Virði av sanktionsmøguleikanum, altoyð hóttaðin við dagbótum fyrri at fáa tíðarætlánina at halda, er ivaamt og mangan slett onki vert, tí flestu idnaðar- og handverkarafyrirtek-

ur okkara eru so smáar, at tær fara á heysin av einum móguligum sanktionsmeiti, harnæst kemur so meistarafelegið upp í leikin, tá so er statt, og vil tað í flestu forúm viðføra stórar seinkingar, altoyð tap av tíð og peningi.

Ber yvirhovur til at fáa eina kostnaðarmeting at halda?

Tað ber til við ágrýtni og góðum samstarvi millum byggiharra og arkitekt. Við at gera fleiri kostnaðarmetingar, ta fyrstu í skitsufasuni, og síðani tvær metingar innimillum í projekteringsfasuni, verða frávikini minnerað. Fyrirteytingin er tó eitt gott projekt, har allir snoklar eru taldir við, og har seinni broytingar ikki koma fyrri.



Vilhelm
Johannesen,
snikkara-
meistari

Er tað byggiharrin, sum fylgir ov illa við, og ikki veit nóg greitt hvat hann vil hava?

— Byggiharrin verður aloftast leiddur av arkitektinum, men tá hesir hava havt ilt við at fáa arbeiðið at gliða og metta kostnaðið at halda, er gongdin vordin tann, at alt fleiri byggiharrar velja totalentreprenørar, sum loysa uppgávuna til ásettu tíð. Hendan gongdin er tó ein hóttað mótir vanliga handverkaravirkinum, sum nú í besta føri kann bliðva undirleveranderur hjá totalentreprenørinum.

Eru tað teir projekterandi (arkitektar og verkfrøðingar), sum eru ábyrgdarleysir?

— Í tí yvirupphitaðu búskapartíðini bleiv ofta projekterað so hvørt sum bygt var, men tíðirnar eru broyttar, so megnar ein arkitektúr í dag ikki uppgávu sína, skildast tað líkasælu.

Er tann feroyski byggidnaðurin nóg effektivur?

— Hann kann effektiviserast við at bliva meira brúktur.

Ber yvirhovur til at fáa eina kostnaðarmeting at halda?

— Jú, men fyrirteytingin er at projektið er heilt greitt.



Poul
Mikkelsen,
býráðsfor-
maður
(byggiharri)

Er tað byggiharrin, sum fylgir ov illa við, og ikki veit nóg greitt hvat hann vil hava? — Spurningurin er ringur at svara heilt einfalt, men royndir minar eftir 8-10 árum sum byggiharri kunnu samanfatata. Fyrst er tó at siga, at tey byggjarbeiði, sum sett hava verið í gongd, hava verið neyðug fyrri at tryggja menning í kommununi.

Fleiri ferðir hevur ynskiliga forarbeiðið ikki verið til staðar, tá neyðugt var at fara í gongd við at byggja, og tað skuldi gerast hóast alt, so sjálvt um onkur vil halda at vit ferð eftir ferð eru vordnir lumpaðir, so er tað ikki heilt rætt.

Tíðin frá 86-89 var óvanlig. Gongdin var ein heilt onnur, og nógvir fremmandir faktorar spældu inn, serligur tørvur á arbeiðsmegi, og tað, ið av hesum stóðst. Á býráðnum var arbeiðsbyrðan stór, samstundis sum umsitingin var fámannað. Einasta vit kunnu havt gjørt ódrvisi var at steðgað allari bygging, men tað mettu vit ikki bera til.

Hugsu vit um Vatnverkið og Brennistøðina kann sigast, at vit ikki vistu greitt hvat vit vildu, annað enn at nøkta ein tørv. Frá byrjan av kendu vit ikki figgarligu ávirkanina av tillagingum og projektbroytingum, ið neyðugar vóru at fremja, tá tað t.d. visti seg at rusknøgðin, sum brennast skuldi var væl størri enn mett, og tá umhvørviskrøvini til brennistøðina vóru skerpað í byggitið.

Dæmi eru um byggjari fyrri nøkrum árum síðani, har projektið var rættuliga veikt, men allikavæl fekt rættuliga væl burturúr, men soleiðis gekst ikki við Berjabrekku. Projektið var nærum bara intenið, ongi kvalitetskrøv og kostnaðarmetingin gjørd út frá skitsum. Byggingin var heldur ikki einföld, og húsini blivu lagað eftir ynskjunum hjá tí einstaka eigarinum — men projektið dat heilt á gólvið, alt bar á skeiva borðið, og úrslitið kenna tey flestu í dag.

Húsið er heimið hjá fólkið, og komm-

unan sær framvegis eina stóra uppgávu í at skapa fyrirteyting fyrri hesum, men einstaklingurin má vera við at skapa sína egnu framtíð.

Eru tað teir projekterandi (arkitektar og verkfrøðingar), sum eru ábyrgdarleysir?

— Teir projekterandi ganga vanliga bæði við selum og reim, teir tryggja sær prosentvisan part av byggikostnaðinum, og er hetta órimuligt, tá ábyrgdin ikki er bytt samsvarandi. Ábyrgdin má koma meira inn í myndina, marknaðurin eigur at ríva seg leysan frá prosentvísu samsýningarrokninum ráðgevaranna. Vit eiga at bjóða projekteringsarbeiðini út, á sama hátt sum vanligar handverkararbeiðstøkur verða bodnar út. So kann útsjónin verða ein av faktorunum, men prisurin má so sanniliga eisini telja við.

At motivera politikararnar er ein neyðug uppgáva, sum teir projekterandi makta væl.

Er tann feroyski byggidnaðurin nóg effektivur?

Okkum tørvur eina idnaðarmentan, eina menning í gongdini innan idnaðin, sum ikki hevur upplivað nakrar nevndar broytingar síðstu 20-30 árin. Rávoru hava vit onga, so fyrri at idnaður okkara skal gera seg meira galdandi, er neyðugt við betri planlegging og størri ábyrgd, tí fólkið er annars nóg dugnaligt.

Ber yvirhovur til at fáa eina kostnaðarmeting at halda?

— Tað ber til um man kennir vavið á uppgávu og kannar tørv og fyrirteytingir nóg væl.

Fyrri at spart í fyrstu atlogu, kundu vit valt at brúkt danskar ráðgevarar í størri mun, men tá bleiv fakliga vitanin verandi í útlandinum. Tað kostar at byggja upp okkara egna know-how, men í longdini er tað rætta leiðin at ganga.

HDD

